

# FORORD

De fleste af personerne i denne bog er opdigtede, men der optræder også flere autentiske personer under deres eget navn. Jeg har undladt på forhånd at søge deres tilladelse, da det kunne give grund til den misforståelse, at de har godkendt hele bogens indhold. De personer, det drejer sig om, er alle 'offentligt kendte', og jeg håber og tror, at de vil finde deres optræden i bogen passende. Læseren bør imidlertid være opmærksom på, at deres replikker i bogen ikke er deres egne, men mine.

En særlig tak skal lyde til advokaterne Elizabeth Meyer og Gregg Stover, så vel som professorerne Judah Ari-Gur, Karlis Kaugars, Walter A. Maier III, Samuel Nafzger, Walter Rast og David Thomas for teknisk assistance. De skal naturligvis ikke holdes ansvarlige for holdninger i denne bog, som de ikke deler. Tak også til Marion Ellis, Monica Nahm, Susie Donnelly og Robert E. Smith.

*Paul L. Maier*  
*Western Michigan University*



# PROLOG

Af de tyve arkæologiske udgravninger, der fandt sted i Israel og Jordan, var Sepphoris stedet. Byen lå på en høj i Galilæa og var et paradis for alle, der gravede der. I de foregående sæsoner havde de blotlagt brede, søjleflankerede gader med smukke fortovsmosaikker, et teater med fire tusinde siddepladser, der var bygget ind i klippesiden, en akvædukt, underjordiske vand-systemer, to bade og, som kronen på værket, imponerende rester af offentlige bygninger – kort sagt alt, hvad der skal til for at tryllebinde den, der afdækker fortidens kendsgerninger.

Jenny Snow, en historiestuderende fra Wellesley, passede fint ind i den kategori. Hun tilbragte sommeren som studentermedhjælper med at grave ved Sepphoris – et smart træk, mente hun. Ikke alene ville det se godt ud på hendes CV, men der var en særlig spænding ved at afdække fortiden ved hjælp af en murske. Mere end halvdelen af de andre frivillige var mænd, hvoraf nogle viste lige så stor interesse for Jenny med hendes honningblonde hår, smukke træk, shorts og soltoppe, som de gjorde for udgravningerne. Hun ignorerede dem køligt og var langt mere interesseret i det, hendes spade eller børste bragte for dagen.

Mange af arkæologiens store navne havde ledet udgravninger ved Sepphoris – Ehud Netzer, Eric Meyers, Ze'ev Weiss – men i denne sæson var James F. Strange tilbage som leder. Den berømte professor fra University of South Florida havde gjort en række glimrende fund ved Sepphoris. Jenny genkaldte sig hans indledende bemærkninger ved orienteringsmødet tidligere i juni, da han præsenterede sin stab for de seksogtyve nyankomne studerende

Gene Hopkins, en sirlig type fra Princeton, der sad ved siden af Jenny og efter bedste evne prøvede at imponere hende, rakte hånden i vejret og spurgte: »Er det muligt, at Jesus nogensinde kom her?«

Strange smilede, tog hatten af, viftede nogle fluer væk med den, og sagde: »Det er ikke bare 'muligt', som du siger, men overvejende sandsynligt – lad os sige 999 ud af 1.000. Faktisk så må han have været her jævnligt. Vi ved, at den unge Jesus var tømrerlærling hos Josef, så hvis Josef for eksempel knækkede et savblad, ville han sandsynligvis sende Jesus her til Sepphoris for at få et nyt. Dengang var Nazaret bare en lille landsby, hvorimod dette var den store by.«

En mumlen bredte sig i flokken, men forstummede, da Strange stillede sit næste spørgsmål: »Hvad lavede Josef i det hele taget heroppe i Galilæa? Manden kom sandsynligvis fra Betlehem, gjorde han ikke?«

Ingen svarede.

»Tænk jer om! Jeg gav jer svaret for ti minutter siden.«

Jenny rakte forsigtigt hånden i vejret og sagde: »Jeg mener, De sagde, at Sepphoris blev genopbygget af Herodes Antipas, gjorde De ikke? Måske... var Josef her... for at hjælpe med det?«

»Bravo, unge dame! Lige præcis! Josef kaldes en tekton i evangelierne, hvilket ikke kun er en tømrer, men også kan betegne for eksempel en murer eller en stenhugger. Det tog kun Antipas tolv år at genopbygge byen, så han havde brug for alle de dygtige håndværkere, han kunne finde i hele landet.«

»Jo, men Josef og hans familie boede i Nazaret, ikke her,« protesterede Hopkins fra Princeton.

»Naturligvis,« svarede Strange med et nedladende smil. »Josef parkerede selvfølgelig sin familie i sikkerhed i en forstad som Nazaret, mens han tog den korte tur på arbejde hver dag, sikkert sammen med Jesus, da han blev ældre.«

En højlydt diskussion brød ud på de nederste rækker i teateret. Strange fortsatte med at fortælle om andre spændende muligheder, der lurede under de endnu ikke udgravede områder. Til sidst sagde han: »Det er således ikke fri fantasi at forestille sig, at selve

de stenbænke, I sidder på nu, kan være hugget ud af klippen af Josef... eller måske endda af Jesus. Denne udgravning kan hjælpe os med at løfte sløret for de såkaldt 'stille år' i Jesu liv, den tid hvor han voksede op her. Om ikke andet, så vil vi bedre kunne forstå hans omgivelser.

Slut på den indledende orientering. Vi vil nu fortsætte med arkæologisk metodologi, og i morgen vil vi undersøge de områder, der skal udgraves i denne sæson. Vi regner med, at de indeholder et forretningsområde, lige syd for synagogen.«

Jenny tilpassede sig hurtigt livet på stedet: Den spartanske indkvartering i gæstehuset, hvor de boede tre eller fire personer på samme værelse. De tidlige morgener med gravearbejde, før dagens hede satte ind. Rengøringen af potteskår om eftermiddagen og undervisningen om aftenen.

Langsomt kom noget af handelsområdet syd for synagogen i Sepphoris til syne i middelhavssolen, takket være forsigtig brug af hakker, spader, murskeer og børster. Trillebørene med overjord blev siet igennem for fund, inden det blev fjernet.

En morgen i pausen gik Jenny over for at se på det udgravede gulv i synagogen i det nordlige hjørne af deres sektor. En smuk menora – den syvarmede lysestage der ofte er et symbol på jødedommen – udgjorde hovedmosaikken på flisegulvet. Efter at have beundret den en tid gik hun tilbage mod de andre, da hun bemærkede en fordybning i jorden, der stødte op til synagogens fortov. Det havde regnet natten før, og den konstante dryppen fra en søjle, der stod på stedet, havde tilsyneladende lavet en lille fordybning midt i skråningen. En solstråle oplyste hullet, og da Jenny bøjede sig forover, så hun på bunden et glimt af noget, der kunne ligne et stykke mosaik. Hun løb hen efter sin murske, knælede ned og begyndte at grave overjorden væk.

»Hvad er det du laver, Jenny?« James F. Strange stod truende over hende med dybe rynker i panden: »Hvad var det, vi sagde om ikke at røre de områder af udgravningen, der ikke er nævnt på planen?«

»Undskyld, jeg er ... meget ked af det, professor Strange,« svarede Jenny, der blev rød i hovedet, mens tårerne stod i de blå øjne. »Jeg

tror, der er et stykke mosaik hernede, og jeg ville bare se det. Jeg ... jeg glemte reglerne.«

»Hvor? Vis mig det.«

Hun pegede og tilføjede hurtigt med en stemme, der bævede af bevægelse: »Jeg kan let lægge jorden tilbage, og ingen vil nogensinde finde ud af det. Jeg er virkelig ... frygtelig ked af det.«

Strange ignorerede hende. Han havde taget Jennys murske og lå på knæ, mens han fjernede mere af den mudrede jord – i åbenlys overtrædelse af hans egne regler: »Henter du lige en spand, Jenny?« sagde han med en stemme, enhver onkel ville bruge over for sin yndlingsniece.

Strange fyldte jord i spanden, og hans ansigt lyste op. Han bad om at få en bred børste. Jenny sprang over til sit område af udgravningen og vendte tilbage med børsten. Strange fejede forsigtigt jord væk fra overfladen af det, han havde fundet, og et smil bredte sig på hans ansigt: »Kom og se, Jenny,« sagde han.

Hun stirrede ned på en flade, omkring 40 centimeter i diameter, og udbrød: »Det er godt nok en mosaik! Og der er en eller anden form for inskription på den, er der ikke?«

»Det er der ... jo. Vil du hente en flaske vand i campingvognen? Så er du sød.«

Lykkelig over, at hun ikke var blevet bortvist fra udgravningen, kom Jenny tilbage med flasken. Strange hældte straks indholdet ud over mosaikken. På magisk vis fik mosaikken farver og kontrast og blev helt tydelig.

Begge stirrede forbløffet på deres fund uden at kunne sige noget. Til sidst sagde Strange: »Jeg tror, inskriptionen er på hebraisk ... hebraisk, Jenny! Vi har fundet små stykker skrift på aramæisk og græsk her i Sepphoris, men aldrig hebraisk.«

»Hvad står der?«

Strange studerede teksten et stykke tid og rystede så på hovedet: »Der mangler stykker af fliserne, så det er svært at sige. Og jeg er ikke helt sikker på, at det er hebraisk. Men hvis det er, må det være en tidlig form, siden bogstaverne er arkaiske.«

Han tog det 35-mm Nikon kamera, han havde om halsen, og brugte en hel rulle film på at fotografere inskriptionen fra enhver

tænkelig vinkel med en række forskellige blændeindstillinger. Så smilede han til Jenny og sagde: »Nu skal vi to træffe en beslutning. Enten kalder vi staben herover for at finde ud af, hvad det er, du har fundet ... eller også dækker vi det til igen for at beskytte det, mens vi prøver at tyde inskriptionen.«

Jenny tænkte sig om et øjeblik og rystede så på hovedet: »Det er Deres udgravning, professor Strange,« sagde hun: »Derfor er det også Deres beslutning.«

Strange nikkede og sagde: »Godt, lad os overveje fordelene ved begge muligheder. Moralsk føler jeg mig forpligtet til at lade hele staben se, hvad du har fundet. Inskriptionen kan være ubetydelig, eller den kan være vigtig. Hvis det første er til fældet, burde vi ikke udelukke de andre. Men hvis det er det sidste, kan oplysningen sive ud og hele området blive trampet i stykker af nysgerrige. Men lige nu ved vi bare ikke, hvilken af disse muligheder der er den rigtige.«

»Jeg synes, vi skal gøre det, der er sikrest og bedst for fundet, professor Strange.«

Han sendte hende et bredt smil: »Det håbede jeg, du ville sige! Kan du holde på vores hemmelighed, Jenny?«

»Naturligvis,« sagde hun og smilede tilbage.

»Godt, her er min plan: Jeg har en ven på Harvard University der læser hebraiske og aramæiske inskriptioner så godt, at man skulle tro, han havde lært sprogene i børnehaven. Han er også uddannet arkæolog, og han kommer herover sidst på sommeren for at undervise på Hebrew University. Han hedder dr. Jonathan Weber, og jeg vil vise ham vores mosaik ... in situ ... og derefter skal han hjælpe os med at oversætte inskriptionen.«

»Åh ... jeg tror jeg har hørt om ham. Er det ikke ham, der optrævede det frygtelige skeletmysterium i Jerusalem for nogle få år siden?«

Strange nikkede: »Det er ham. Men hjælp mig nu med at skovle al jorden tilbage igen, Jenny.«

»Er jeg så tilgivet, professor Strange?«

Han gav hende bare et venligt knus.

*Var det ikke Konfutse, der sagde: »En rejse på tusinde mil begynder med et enkelt skridt«? Den mægtige Mississippiflod starter med nogle få dråber vand i det nordlige Minnesota. Dødehavsrullerne, en opdagelse af »bibelske proportioner«, begyndte, da en beduindreng, der ledte efter sin forsvundne ged, smed en sten ind i en hule ved Qumran.*

*Jenny Snow ville snart slutte sig til rækken af personer, hvis små handlinger førte til fantastiske resultater. Hendes murske skrabebe meget mere end tyve centimeter jord af. Den spiddede hele verden, for den mosaik, hun afdækkede, skulle vise sig at blive et vigtigt led i en kæde af hændelser, der snart ville lægge hele verden i lænker.*





# ET

**N**ogle uger forinden nød Jonathan Weber sin morgentur på vej til kontoret på Harvard. Det var en majdag i Massachusetts. Han kørte en blå BMW Z4 med kaleche gennem den milde vind langs Charles-floden. Bilen var den eneste store luksus, han havde tilladt sig, siden hans bog *Jesus af Nazaret* blev en international bestseller. Men burde en mand, der havde det ærefulde Reginald R. Dillon-professorat i Nærorientale Studier ved Harvard University, ræse rundt i et stykke legetøj, der passede bedre til en forkælet studerende? spurgte hans lutherske samvittighed.

Der har vi det, tænkte han, den sømmelige dårlige samvittighed, der passer så godt til en lutheraner. Ingen lovpriste den guddommelige nåde og tilgivelse mere end lutheranere, men lovprisningen var altid mere intens, når den byggede på en passende dosis skyld. Da en fortryllende kvindelig studerende bemærkede, at hans BMW's blå farve matchede hans øjne, og at han lignede en moden Robert Redford, bekymrede Jonathan Weber sig for, om han, helt uskyldigt, havde flirtet med hende. Men han havde langt om længe lært at modsige den nagende samvittighed og nyde livet på dets egne betingelser.

Den morgen havde turen til Harvard fra hjemmet i forstaden Weston taget præcis en halv time – lige efter planen. Han krydsede Charles-floden og fortsatte nordpå ad J.F. Kennedy Street, mens han forsigtigt manøvrerede bilen gennem morgentrafikken ved Harvard Square. Han vidste, at hans BMW var dobbelt sikker, dels på grund af det uovertrufne tyske ingeniørarbejde, dels på grund af hans egen omhyggelige kørsel. Ikke den mindste ridse havde skæmmet bilen,

siden han fik den. Ved Mount Auburn Street for eksempel tænkte han overhovedet ikke på at sætte farten op, da en lysregulering skiftede til gult, men bremsede og holdt stille. Det skulle han aldrig have gjort.

Bremser hylede, og et voldsomt stød bagfra pressede Jon ned i det flødefarvede lædersæde for straks efter at slynge ham fremefter. Han havde sikkerhedssele på og blev kun chokeret, kom ikke til skade. Det var mere, end man kunne sige om hans Z4. Bagenden så nu ud på en måde, der helt sikkert ikke var efter hensigten hos ingeniørerne i München.

Jon skyndte sig ud af bilen og så en ranglet, rødmosset fyr kravle ud af den grå PT Cruiser, der havde ramt ham. Et ulykkeligt udtryk fordrejede den unge mands ansigt – så vel som hans køler. Før en konfrontation gik Jon om bag Cruiseren for at notere registreringsnummeret. Da han gjorde det, lagde han mærke til et stort hvidt klistermærke med rød skrift lige over kofangeren: ADVARSEL: VED BORTRYKKELSEN VIL DENNE BIL VÆRE UDEN FØRER!

»Nå,« snerrede Jon ad den unge mand: »Din bil er åbenbart uden fører – er du lige blevet borttrykket? Og hvis du er, hvad i alverden laver du så her på jorden?«

»Jeg er ... meget ked af det«, drævede den unge mand: »Jeg kiggede på floden – det er sådan en smuk dag – og jeg kunne bare ... ikke stoppe i tide.«

Efter at have udvekslet de sædvanlige forsikringsoplysninger prøvede Jon venligt at berolige den rystede unge fyr, tydeligvis en universitetsstuderende. Han havde virkelig lyst til at spørge ham, hvorfor nogen ville købe sådan en grim retro imitation som en PT Cruiser, men undlod det: »Det klistermærke«, sagde han: »Tror du virkelig på det med at blive borttrykket fra førersædet?«

»Helt sikkert!« Fyren lyste op, og tilføjede: »Jeg har læst alle bøgerne i Ladit Tilbage-serien, og jeg tror at ...«

»Jamen det er jo fiktion!«

»Ja, men de er baseret på fakta – på, hvad kristne helt sikkert tror vil ske i de sidste tider.«

»Ikke mig!« protesterede Jon: »Her er mit kort. Kig forbi mit kontor engang, så kan vi tale om det.«

»Meget gerne«, svarede den unge mand, der endelig formåede at præstere et fåret smil: »Og igen, jeg er virkelig, virkelig ked af det her!«

Da Jon nåede frem til sit kontor, ikke langt fra Harvard's udødelige Yard, var han vred – ikke så meget over den skamferede BMW, men mere over, hvordan endetidsfeberen havde smittet selv de universitetsstuderende, eller i hvert fald én af dem. Senere på formiddagen skulle han interviewes af en journalist fra *Newsweek*, og han havde de bedste intentioner om at være kølig, upartisk og tolerant. Nu tvivlede han på, om det lod sig gøre.

Præcis klokken halv elleve bankede det på døren. Udenfor stod den høje, velrenommerede redaktør, Kenneth L. Woodward, *Newsweeks* veteran på religions- og kirkestoffet, der var kommet til Cambridge for at interviewe Jon til en forsidehistorie om den endetidsfeber, der havde grebet nationen. De to kendte hinanden godt fra tidligere interviews.

»Du kender proceduren, Jon«, sagde Woodward, mens han åbnede sin mappe og fandt en båndoptager frem, som han placerede på et lille bord mellem deres stole: »Du får lov at se artiklen, inden vi trykker den. Det gør vi ellers næsten aldrig, men jeg gør en undtagelse med snobbende professorer!«

Jon lo, »bare du sørger for at oversætte mine kommentarer til forståeligt engelsk, Ken!«

»Det er altid svært i dit tilfælde!«

»Sikkert! Men hvorfor mig? Hvordan tror du, jeg kan hjælpe din historie?«

»Er det ikke indlysende? Var det måske ikke dig, der reddede kristendommen ved at afsløre 'skelettet i Guds skab' for nogle år siden? Den kristne verden har været dig taknemmelig lige siden, så dit input i vores historie burde få temmelig stor vægt.«

Jon løftede hånden for at protestere: »Jeg har aldrig opfattet dig som en, der overdriver, Ken. Hvorfor begynde nu? Men lad os se, hvad du har indtil videre.«

Woodward rømmede sig og begyndte: »Du kan nok regne ud, hvor vi vil hen med vores tema om de sidste tider, og jeg er sikker på, at

du kender fakta: millioner af solgte eksemplarer af Ladt Tilbage-serien og en vrimmel af endetidsfanatikere'.«

Woodward holdt en kunstpause og fortsatte så: »Det har ikke været så hektisk siden Hal Lindseys *The Late Great Planet Earth* (*Vordøende jord*). Du husker nok, at den blev en international bestseller – kun overgået af Bibelen selv.

Det, vi ønsker af dig, Jon, er en kritik af tankerne omkring de sidste tider – fakta og fiktion. Forfatterne af Ladt Tilbage-serien baserede den ikke alene på deres eget faglige arbejde med profetier, men også på Hal Lindsey, John Walvoord og andre specialister.«

»Okay, jeg skal prøve«, sagde Jon. »Men du skal måske nedtone hvad jeg siger. Du ved, jeg har en overaktiv tunge i en påståelig mund.«

»Bare rolig. Vi lader vore advokater kigge på det.«

Jon begyndte at opsummere profetientusiasternes populære påstande så retfærdigt som muligt. I deres endetidsscener påstod de, at de sande troende først ville blive borttrykket til himlen og dermed efterlade deres ikke-kristne familie og venner, der på den måde fik en chance mere for at komme til tro. Herefter følger en periode med syv års trængsel, hvor forfærdelige ting vil ramme både troende og ikke-troende. Mange af disse ting skyldes en antikristelig figur, der leder en verdensregering med fælles møntenhed og hersker over sine undersåtter, der er mærket med »dyrets mærke«. (Andre specialister argumenterer for, at borttrykkelsen vil ske midt i den syv år lange trængselstid eller i slutningen af den). Dernæst følger et frygteligt slag ved Harmagedon, og først derefter vil Jesus komme igen og oprette tusindårsriget – en periode på tusind år, hvor han skal regere – og herefter kommer den endelige dom. Hele scenariet vil være befolket af mystiske vidner, sære væsener, dæmoner og apokalyptiske figurer, som er beskrevet i Ezekiel, Daniel og Johannes' Åbenbaring.

»Kristne er enige om, at Jesus skal komme igen,« fortsatte Jon, »men de er uenige om hvordan. De nævnte teorier er i virkeligheden baseret på en alt for bogstavelig tolkning af ting i Bibelen, der tydeligvis skal forstås symbolsk. Meget af det materiale, der udgives i disse dage, er enten fejloversat, misforstået, eller man projicerer